

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

Ghimel, id est, Plenitudo. Octonarius Tertius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

occupet delicijs cor eius. Ex quo illud efficitur, quod sequitur. Non obliuiscar sermones tuos. Qui enim obliuiscitur sui, sermonum Dei obliuisci non potest: quia à se tota in eos translata cura memoriam illorum continenter innouat, tum vt in illis oblectetur, tum vt illorum obseruatio, & exercitium nunquam intermittatur. O beatam obliuionem, qua quisque se ipsum à proprijs oculis auerit, & te Deum suum toto corde & recordatur, & amplectitur. Ibi enim perpetua memoria perpetuam etiam suauitatem, & oblectationem parit. Tum enim (inquit S. Paulinus) cum defecerit cor meum, & caro mea, id est, actus voluntatis, & fructus carnis meæ; tum iam, vt à corporeis nexibus liber, & à meo corde purgatus, dicere audeam, Deus cordis mei, & pars mea Deus in sæcula.

Qui obliuiscitur sui non potest ei obliuisci.

Epist. 3. ad Sen.

¶ Ghimel, id est, Plenitudo.

Octonarius Tertius.

17 **R**etribue seruo tuo, viuifica me: & custodiam sermones tuos.

18 Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

19

19 Incola ego sum in terra : non abscondas à me mandata tua.

20 Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.

21 Increpasti superbos : maledicti qui declinant à mandatis tuis.

22 Aufer à me opprobrium, & contemptum : quia testimonia tua exquisiui.

23 Etenim federunt principes, & aduersum me loquebantur : seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

24 Nam & testimonia tua meditatio mea est : & consilium meum iustificationes tuæ.

17 Retribue seruo tuo, viuifica me : & custodiam sermones tuos.

Vox Hebræa significat simpliciter retribuere. Qua voce paupertas nostra, & bonitatis diuinæ largitas indicatur. Quia paupertatis donis, atque auxilijs perpetuo indigemus : quæ nobis à diuina bonitate strant.

Retribue significat. Primo

N 4. copic.

copiosè tribuenda non diffidimus, & sine
cessatione petimus. Nam si in rebus cor-
poralibus (quoniam anima plus est, quam
Luc. 12. esca, & corpus plus quam vestimentum,
Matt. 6. quæ tamen ipsa ab ipsomet accepimus) ita
largiter prouidet, vt volatilia cæli, & li-
lia agri in exemplum prouidentia nobis
proponat : idque inde confirmet, quod
sciat Pater noster, quia his omnibus indi-
gemus (Scire autem in Patre, & Patre in-
dulgentissimo, atque potentissimo sub-
sidium necessario infert) quanto igitur
magis in spiritualibus, cuiusmodi sunt,
quæ Dauid petit, audaces nos; & vt ita
dicam, petaces esse conuenit: cum dictum
Luc. 11. sit. Et ego dico vobis, petite, & dabitur
vobis: Sed is rectè, & fidenter perere audeat,
qui vicissim sermones Dei custodire con-
natur.

Secundò, Secundò, potest intèlligi Retribuere
necessita- que si iterum, iterumque tribuere: quo-
tem con- modò S. Bernardus de Deo, Tanta, inquit,
tinuè be- tribuit, & retribuit. Atque hoc modo si-
nificabit. gnificabit continuationem quandam do-
nationis, & veluti perpetuum quandam,
ac perennem donorum fluxum.

Tertiò vt
re. dat. Vel Tertiò, si accipiamus propriè retri-
Deus bo- buere pro reddere, ac vicissim tribuere,
ra pro ma- meminisse oportet illud Apostoli, Quis
lis nostris prior dedit illi, & retribuetur ei? Nemo
&c. quippe potest quicquam prior Deo tri-
Rom. 11. buere, cum illud ipsum, quod ei libentes
offe-

offerimus, donum illius sit. Sed eo vique diuina bonitas sua misericordia iudicium superat, vt etiam bona pro malis retribuat: & quibus pœnas, ac flagella pro meritis retribuere debebat, ijs dona retribuat: quin etiam pœna ipsa in misericordiam recidat. Sic enim Deum (inquit Nazianzenus) supplicia inferre existimo. Vel certè bonis etiam, quæ ex illius gratia fiunt, bona retribuit, vt obseruantibus mandata ipsius vberiora largiatur, & sua ipse dona remuneret. Retribuit enim, vt ait S. Augustinus, bona nostra merita præueniens manibus suis, quibus nos fecit; & mala merita delens, cauere ne manibus nostris retribuatur, quibus ab eo defecimus.

Orat. 2. in Pascha.

Conf. l. 13. c. 1.

Viuifica me, vel viuam. Hoc si de resurrectione, qua de morte transferimur in vitam, accipiamus, intelligendum est de homine qui de peccato ad gratiam postulet suscitari. Sed quod magis credo, id propheta ex persona sua, & iustorum intelligit, vt de augmento vitæ, & spiritus intelligatur. Viuificatur enim, qui ad maiores vitæ gradus promouetur. Quem admodum corpus, quod aliunde recipit lumen, etiã tum cum recipit, merito petat. Illumina me: non quod inchoanda sit illuminatio, sed continuanda; cum origo, & conseruatio eius ab illuminãte depēdeat. Atq; adeo perinde erit, ac si precetur Psal-

Viuifica me, augmentum vitæ petit.

mista, Perge Domine, perge vsque emitte
re radios tuos, & de claritate in claritatem
ad maiorem semper me lucem reforma.
Inde enim fiet, vt custodiã sermones tuos,
quos omnino præ mea mortalitatis cor-
ruptione nisi perpetuò vitale à te robur
accipiam, & viuificer, seruare non valeo.

18 Reuela oculos meos, & considera-
bo mirabilia de lege tua.

Petit re-
moueri
Passiones

Vtrum rogat, vt velum propriè aufera-
tur, id est, impedimenta remouean-
tur, quæ oculos contegunt, vt videre non
possint, cuiusmodi passiones sunt, ira, tri-
stitia, desiderium, læritia, & huiusmodi,
de quibus est dictum? Quamquam hæc, vt
verum fateamur, excœcant potius, quam
velant: neque in promptu est velum hu-
iusmodi remouere cum volumus. An id
petit, vt augmento maioris lucis, acie-
que excitatiore, ac purgatiore oculis
assiduè donetur: vt visus, ac visio ipsa robu-
stior, & acutior fiat, & interiora penetret;
de quibus subdit, Considerabo mirabilia
de lege tua?

Et lumen
augeri.

Mirabilia porro quam multa de lege
& ex lege ipsa mundis oculis consideran-
da offeruntur! De lege quidem, rectitudo
eius, sanctitas, illustratio, delectabilitas,
præmia, & eiusmodi alia innumera. Ex le-
ge verò, quæ per illius notitiam patent, &
con-

contemplatione contingimus, cum scilicet, que Deus cum sanctis suis per singulas generationes egerit, mente purissima per-
 lustramus: cum potentiam ipsius, qua vniuersa gubernat, moderatur, ac regit: cum immensitatem scientiæ eius; & oculum, quem secreta cordium latere non possunt, trementi corde miramur: cum arenam maris, vndarumque numerum dimensum ei, cognitumque puidi cogitamus: cum pluiarum guttas, cum seculorum dies, & horas, cum præterita, futurave vniuersa obstupescentes scientiæ eius assidere contemplamur: cum ineffabilem clementiam eius consideramus, qua innumera flagitia, quæ singulis quibusque momenti sub ipsius committuntur aspectu, in defessa longanimitate sustentat: cum intuemur vocationem, quia nos nullis præcedentibus meritis, gratia suæ misericordie adsciuit: cum denique quot occasiones salutis tribuit adoptandis cum quodam admirationis intuemur excessu. An non mirabilia sunt hæc, & alia id genus, & omni modo stupendas vt merito instanter petere debeamus, Reuela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua?

Quæ materia contemplationis.
 C. 15. c. 15.

19 Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.

Vox **15** idem significat, quod perierimus peccati: ideoque merito petit de via regredi. **N** 6 doceri.

doceri. Via enim mandata sunt, per quam
in Patriam tendimus. Felix homo, qui
peregrinum se, & aduenam in hac terra,
non ciuem agnoscit. Peregrinos quippe se

Gen. 47.

terram, Vnde Iacob, Dies peregrinatio-
nis meæ, inquit, centum triginta anno-
rum sunt, parui, & mali: & non perue-
nerunt vsque ad dies Patrum meorum,
quibus peregrinati sunt. Et Iob. Diuidit

Iob. 28.

Psal. 38.

Ps. 119.

torrens à populo peregrinante. Et Psal-
mographus. Advena ego sum apud te, &
peregrinus sicut omnes Patres mei. Qui &
alibi conqueritur. Hei mihi quia incolatus
meus prolongatus est. Et Apostolus,

2. Cor. 5.

Quandiu sumus, inquit, in hoc corpore,
peregrinamur à Domino. Quod si Patres
eius meminissent patriæ, vnde discesserāt,
habebant vtique tempus reuertendi: sed
meliorem appetebant, id est, cælestem:

S. Aug.

hoc loco.

propter quam Sancti omnes cum Aposto-
lo magis cupiunt peregrinari à corpore, &
præsentes esse ad Dominum. Beata pere-

Phil. 3.

2. Cor. 10.

grinatio à corpore, siue cum mente, ex-
cedimus Deo, & conuersatio nostra in cælis
est, dum adhuc in carne viuentes, non se-
cundum carnem militamus: siue cum de-
posita corporeæ sarcina molis perfectæ à
corpore peregrinamur. Qua felici pere-
grinatione peregrinationi finis imponi-
tur, præsentiæ Dei fit initium.

Sed non est peregrinationis huius confi-
deratio

deratio leuiter percurrentia. Habet enim **Incōm-**
 huius vitæ peregrinatio corporalis inter- **da huius**
 dum commoda, quæ peregrinatio San- **peregrini-**
 ctorum ignorat. Contingit enim sæpe **nationis.**
 peregrinantibus, vt ad meliores vrbes, in-
 clytasque magis, & opulentas accedant,
 quam sit Patria, quam reliquerunt. At pa-
 triæ nostræ, ad quam suspiramus, quæ par-
 quæ similis ciuitas esse possit? Deinde in-
 ueniunt frequenter hi peregrini viæ co-
 mites ditiores, & humaniores, quam in
 sua patria nancisci potuissent. Ad hæc cō-
 tingit interdum in via fontes, arbores, &
 amœnitates inuenire, in quibus fessi tan-
 tisper recreentur, & ad reliquum itineris
 vires instaurent. At hic, si quæ huiusmodi
 amœnitates occurrant, omnino impe-
 diunt ab itinere; nec reficiunt vires, sed po-
 tius languesciunt, & debilitant: vt quod
 reliquum est itineris, tardius, & langu-
 dius prosequamur. Tum viæ saltem regie
 munitæ sunt, & ab insidiatoribus liberæ.
 At hic nulla in se, rata, nulla non infesta,
 latrunculis obsidentibus, & insidiantibus, **1. Reg 30.**
 & hominibus, & Angelis defensoribus. Id-
 que ad cumulum miserationum accedit; vt,
 si vel innumeri sint Viatores, nemo alium
 possit defendere. Illi præterea in singulis
 hospitibus, ad quæ diuertunt, refectionem,
 & quietem paratam inueniunt. Hic nihil
 cuiusmodi, nisi aliundè aduehatur, suppe-
 ditat. Tandem si quid contigerit peccare,

Pfal. 138.

vt affolet, diuersa loca mutantes, & ex-
 nius ditione Principis, in ditionem alte-
 rius migrantes, impunes interdum esse
 possunt. At hic, Princeps, & Rex, vbi-
 que tandem fueris, vnus est: vt, siue ascen-
 das in cælum, siue descendas in infer-
 num, siue auroræ pennas assumas, siue ha-
 bites in extremis maris, semper in ma-
 nu illius sis. Vides ergo quam longè in-
 felicior hæc peregrinatio sit animo-
 rum, quam illa sit corporum. Sed am-
 plectenda summopere est tua misericor-
 dia Deus, qui etiam hanc peregrinatio-
 nem tuis auxilijs, & mille delicijs non de-
 stituis.

**Commo-
 da eiudẽ
 peregri-
 nationis**

**Primò via
 recta.**

Isa. 35.

Ecc. 7.

**Secundò,
 Rex dif-
 ficultates
 compla-
 nat.**

Isai. 40.

Luc. 3.

Iosue 3.

Gen. 14.

**Tertiò,
 Ex patria
 eibus af-
 fertur.**

Dan. 14.

Primùm enim via recta est, & trita: vt nec
 stulti errent per eam, nisi qui volentes ab
 ea recedunt; vltroque se quæstionibus in-
 finitis, & doloribus, & angoribus miscent.
 Secundò, difficultates itineris, mon-
 tium, vallium, fluminum, spinarum, &
 ceteræ, à te Rege clementissimo compla-
 nantur. Erunt enim, inquit, praua in-
 directa, & aspera in vias planas, ita vt &
 flumina ante pedes peregrinorum exsic-
 centur, & mare aperiatur iter præbens po-
 pulo terræ.

Tertiò, ex ipsa Ciuitate, & Patria pe-
 regrinantibus affertur perpetuò cibis, vt
 etiam in lacu Leonum degenti capillo ca-
 pitis Prophetam cum cibo Angelus appor-
 tet. Quis explicet horum ciborum deli-
 cias?

cias? Quis salubritatem? Quis nutrimenta, viresque satis cogitatione comprehendat? Cuncta dixit, qui dixit: A patria perferri.

Adiunt semper à te missi custodes, qui peregrinantes perpetuò in omnibus vijs tueantur, & seruent: & non solum ne ad lapides offendant diligenter caueant, sed etiam in manibus portent. Neque hoc tantum, sed etiam blandè comitentur, dulcissimis alloquijs recreent, imò & canticis oblectent: quibus cum liceat etiam in terra aliena, & super flumina Babylonis cantare Canticum Domini. Neque enim verendum est, ne illud ingeratur. Quomodo cantabitis Canticum Domini in terra aliena? Cantant enim nobis Canticum Moysi serui Dei, & Canticum Agni: & narrant de pulchritudine patriæ, de splendore, & lumine, de chrySTALLINI fluminis impetu, de ligno vitæ, de ciborum dulcedine, & affluentia, ita vt omne tedium depellant.

Quartò, custodes ad sunt.

Psal. 90.

Psal. 136.

Apoc. 15.

Quintò, neque pluuiarum, imbriumq; iniurias fideles hi peregrini tui Domine pertimescunt. Quippe sub vmbra alarum tuarum positos, neque per diem sol vret illos, neque luna per noctem. Tu ipse factus es eis vmbra ab æstu, & spes à turbiditate, ita vt incedentes laudent nomen sanctum tuum, & super omnem gloriam protectioni tuæ subsint.

Quintò, Vmbra ab iniurijs tempestatum.

Psal. 120.

Isai 4.

Sextò,

Sextò, sē-
per licet
progredi.

Sextò, præterea peregrinationis istius visibilis peregrini dum quiescunt, dormiunt, aut agrotant, non promouent, nec ad destinatum locum propinquant. At in peregrinatione Sanctorum, quia affectibus ambulant, & desiderijs currunt, etiam quiescentes, dormientes, decumbentes iter faciunt, eoque velocius, quod ad patriam non ad alias orbis partes rectissimè tendunt.

Septimò,
ipse Do-
minus
præit.

LUC. 24.

Septimò tandem, ipse præis itineris dux idem, & comes: & quanquam, vt olim peregrinantibus in Emmaus, ignotus interdum adderis comes, oculis tamen fidei, qui non tenentur ne te agnoscant manifestus es: nec solum Scripturas referans, sed panem frangens agnosceris, diligeres, & teneris. Quid autem mirum si itinerantibus te comitem adiungis dulcissimè IESU? qui etiam pueris in camino ignis constitutus quartus addi voluisti? Et quartus, inquit, erat similis filio Dei. Quare & fornacis flammæ in ventum roris flantem mirabili conuersione mutasti, vt, qui igne cremadi venerat, illæsi laudatores tui permanerent. Petit autem hic peregrinus non abscondi à se mandata, id est, ne quid vniquam tale committat, vnde mereatur efficaci mandatorum cognitione priuari, vt supra rogauerat, ne à mandatis repelleretur. Vel petit non abscondi, id est, perseueranter manifestari, vt sæpius explicatum.

Dan. 3.

catum est, quo maiori lumine plura cognoscat.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore.

Mirum sanè est, cum sint in anima concupiscentia, & desiderium, quomodo concupiscat desiderare, id est, id desideret, quod iam habet. Quippe desiderium propriè rei absentis est, sicuti gaudium, delectatio, & fruitio rei præsens sunt: amor autem & absentis, & præsens.

Quomodo cupiat anima desiderare.

An concupiscentia quædam (vt ait S. Augustinus) à desiderio differt, & esse potest etiam rerum, quæ habentur: quemadmodum diligit dilectionem suam, ita concupiscit desiderium, id est, amat se desiderare, suoque desiderio delectatur, & fruitur?

Prima expositio. S. Arg. hoc loco.

An iustificationes Dei, vt ait idem Sanctus etiam quando sciuntur, & non fiunt, absentes habendæ sunt: Sæpe enim quid agendum sit, videmus, nec agimus: quia non delectat vt agamus: & concupimus, vt delectet. Præuolat intellectus, & tardè sequitur, & aliquando non sequitur humanus, atque infirmus affectus. Ideò ergo desiderare concupiscebat, quæ bona esse credebatur, cupiens eorum habere delectationem.

Secunda.

tionem quorum potuit videre rationem.
Hæc ille.

Tertia. An aliud nihil significatur geminatione hac, Concupiscit anima mea desiderare, quam vehementia desiderij, vt eo loco, **Luc. 22.** Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, & alijs similibus?

Quarta. Sed fortè expeditius, aptiusque dicemus huius concupiscentiæ finem, & obiectum non esse desiderare simpliciter, sed desiderare omni tempore, quod sanè nondum obtinuerat: memor autem infirmitatis humanæ; atq; sollicitus, ne quando desiderium refrigescat, desiderare concupiscit omni tempore, in prosperis, in aduersis, sine intermissione vlla: vt nullum momentum (inquit Ambrosius) bonæ prætereat vacuum cupiditatis.

Quinta. Videtur tamen adhuc facilior intellectus, & dulcior, si eo modo intelligamus, quo aliquid dicimur quærere etiam inuentum; cum desiderio, amorique nostro minime potest satisfieri, nisi magis, & magis requirat, quod amplius, & amplius inueniri potest. Non enim sine causa de Domino dictum est. **Psal. 104.** Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius semper.

Psal. 26. Et item. Tibi dixit cor meum, Exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram. Quid enim est, quærere, & confirmamini, nisi constanter, & sine fatigatione amplius, & amplius quærere? De hac quæ-

sitione sic dulcissime S. Bernardus. Magnū donum querere Deum. Ego hoc nulli in bonis animę secundum existimo Primum in donis, vltimum in profectibus est. Virtutum nulli accedit, cedit nulli. Cui accedat, quam nulla præcedit? Cui præcedat, quę omniū magis consummatio est? Quę enim virtus adscribi possit non querenti Deum, aut quis terminus querenti Deum? Querite, inquit, faciē eius semper. Existimo, quia nec cū inuentus fuerit, cessabitur a querendo. Non pedum passibus, sed desiderijs queritur Deus. Et vtique non extendit desiderium sanctum felix inuentio, sed extendit. Nunquid consummatio gaudij, desiderij consumptio est? oleum magis est illi. nam ipsum flamma. Sic est. Adimplebitur lætitia, sed desiderij non erit finis, ac per hoc nec querendi. Hactenus Bernardus. Ergo in modo perfectiori res tota est. Nam & Moyse dicitur Deus locutus facie ad faciem, sicut solet amicus cum amico: & tamen idem dicebat. Si inueni gratiam in oculis tuis, ostende mihi faciem tuam. Et videbat ergo, & videre desiderabat: sed alius est ille modus videndi, quem cupiebat, de quo & audiuit. Non videbit me homo, & viuet. Ita & hic, & concupiscit desiderare, & habet desiderium, sed alio modo habet, alio modo habere desiderat. Neque huic concupiscentiæ, aut desiderio modus ponendus est.

*Serm. 84.
in Cassin.
tio.*

Exod. 33.

est, donec de claritate in claritatem progressi, tandem in aeternum diem introamus, & toti absorbeamur à luce.

21. Increpasti superbos; maledicti, qui declinant à mandatis tuis.

Increpatio Dei-
terribilis.
Psal 9.
105.
Nah. 1.

DVra vox increpasti. Nam idem Propheta, Increpasti, inquit, gentes, & perijt impius. Increpuit mare rubrum, & exsiccatum est. Et Naum Increpans, inquit, mare, & exsiccat illud, & omnia flumina in desertum adducens. Vide quid faciat Dei increpatio: Quinquam verbum Hebraum significat etiam disperdere, & corrumpere. Sed durum nimis, quod sequitur, Maledicti, qui declinant à mandatis tuis. Verbum planè asperum maledictio. Vnde Jeremias ex persona Domini. Dabo, inquit, eos in maledictionem, & in stuporem, & in sibilum, & in opprobrium cunctis gentibus. Et Isaias, Maledictionem Domini deuorasse terram asserit. Denique si maledictio matris (vt est in Ecclesiastico) fundamenta domus eradicat, quid faciat maledictio Dei? Ergo & increpatio, & maledictio superbo, qui declinant à mandatis Dei. Superbi enim sunt, qui sese Deo auctori non humiliter subdunt. Superbos autem meritò increpat, & maledicit Dominus, quos, & odisse pronuntiatur, iisque quod

Item maledictio.
Jer. 29.
Isai. 24.
Eccl. 3.

quod
stere.
Mer
fitiam
per cor
obedire
lum fa
ris, & e
Secu
rectitu
quod v
tanta p
tam pe
Ter
abeo, c
rant, ac
malè re
à nobis
item.
mus ei
Qua
menda
displac
metip
hil sint
ait S. B
quia co
Quid d
miser
cum in
primi
riat. N

quod tremendum est, omnino resi- *Iac. 4.*
tere.

Merito hæc inquam. Primùm ob iniu- *Quam*
sticiam. Quid enim iniustius, quam illi *graue*
per contumaciam non subdi, & humiliter *peccatum*
obedire, cui omnia seruiunt; à quo non so- *superbia.*
lum factus sis, sed in quo viuis, & moue- *Act. 17.*
ris, & es?

Secundò ob foeditatem, quia à regula *Apoc. 12.*
rectitudinis discedentes foedissimi fiunt:
quod videre facile est in Angelo, qui à
tanta pulchritudine in deformitatem tan-
tam per superbiam corruit.

Tertiò ob ingratitude, quia cum
abeo, quod sunt, quod viuunt, quod spi-
rant, acceperint, illi grati animi vices tam
male rependunt, vt dicant. Labia nostra
à nobis sunt, quis noster Dominus est? Et
item. Quis est Dominus, vt seruiamus *Psal. 11.*
ei?

Quartò ob errorem intolerabilem, &
mendacium, quod primæ veritati summè *Galat. 6.*
displicet, quia mentiuntur, & decipiunt se-
metipsos, putantes se aliquid esse cum ni-
hil sint. Et tamen in diuite, & potente, vt
ait S. Bernardus, tolerabilior est superbia, *S. Bern.*
quia cognata potentibus esse cognoscitur. *ser. 54. in*
Quid de me exigendum (ait iste Pater) & *Cant.*
mifero, & superbo? Cogitentur exempla
cum insigni tremore, & primi Angeli, &
primi parentis nostri; vnde, & quo excide-
rint. Nec verò duntaxat maledicti superbi,
qui

qui per elationem subijci Deo recusant, sed quicumque declinant, & exerrant à mandatis diuinis maledicti: qui etiam omnes quatenus nolunt obtemperare, & quidlibet aliud mandatis Dei præponunt, contumaces sunt, & superbi.

22 Aufer à me opprobrium, & contemptum, quia testimonia tua exquisiui.

AVfer hebraicè, Depone, quod habet emphasim, quasi opprobrium, & contemptum sicut vestimentum induisset. Quod sequitur, S. Augustinus ex persona Martyrum accipit, vt explicetur, rationem, & causam opprobrii, atque contemptus, fuisse confessionem fidei, & testimonia Dei. Quod & verissimum est, & congruit cum sequentibus. Etenim sederunt Principes, &c. quia Tyranni, & Principes huius seculi eos propterea persecuti sunt. Sed si, Testimonia tua exquisiui, accipiamus non vt causam opprobrii, sed petitionis, & fiducia impetrandi, erit sensus, idcirco se meritò liberationem ab opprobrio postulare, quia testimonia exquisiuit, Hebraicè, custodiuit. Quod in idem recidit. Nam exquirendo custodiebat, & custodiendo exquirebat. Sed parum est Sanctis esse opprobrio, & contemptui hominibus, quod & beatitudinem putant,

Opprobrium hominum
Sanctis
optabile.

putant, iuxta Domini pronuntiatum. Beati estis, cum maledixerint vobis homines, *Matth. 5.*
 Et Apostoli ibant gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Et Beatus Petrus. Si exprobramini, inquit, *1. Pet. 4.*
 in nomine Christi beati eritis. Neque id opprobrium putat: sed subdit. Quoniam quod est honoris, gloriae, & virtutis Dei, & qui est eius Spiritus, super vos requiescit. Et, Si, ut christianus quis patitur, glorificet Deum in isto nomine.

Sed est aliud opprobrium, quod à primo Parente induimus longè magis intus in sum Sanctis, & cuius reliquias assidue in se gemunt. Caue (inquit S. Ambrosius) ne Christo opprobrio sis: id est, ne tu christianus cum sis, vitæ tuæ fœlitate videaris esse dedecori Duci tuo. Nec te ille dignum opprobrio ducat. Nolo, inquit, mihi quicumque maledicat, & quasi peccatorem despiciat: quam graue, si Christus dignum opprobrio ducat! Nos ergo agamus, ut à nobis auferatur opprobrium. Quis autem est, qui non est opprobrio dignus? qui exquisiuit Dei testimonia. Inique concupiscentias pati, vnde frequenter displiceat Deo, opprobrium Adami sustinere, imaginem conditoris fœdasse & cum in tanto honore esset, comparatum esse iumentis insipientibus, & similibus illis factum, hoc est, quod vir Dei vehementer

Sed opprobrium corruptelae humanæ, & peccatorum fugiunt.

Psal 48.

hementer ingemisci: hoc paulatim exuere opprobrium per obseruationem mandatorum, & reformationem regiae illius imaginis perpetuo satagit. Quid enim nobili, animiq; magni viro durius, quam opprobrium fieri, & contemptui? Sed quantum opprobrium, vt ad imaginem Dei factus commutarit in ignominiam gloriæ suæ. O humilitatem maximam, o sceleratam inexcogitabilem! Vnde, quo recidimus

*Ser. 10. in
Ps. 118.*

Vide quæ S. Ambrosius de præstantia hominis magnificè disserit, dum explicat versiculum. Manus tuæ fecerunt me. Vbi inter cetera, cum secundum lectionem Septuaginta Interpretum attulisset locum

Prou. 10.

ex Prouerbijs. Grande homo, & pretiosum vir misericors. Disce, inquit, homo vbi grandis, & pretiosus sis. Vilem te terra demonstrat, sed gloriosum virtus facit, fides rarum, imago pretiosum. An quicquam tam pretiosum, quam imago Dei. Et mox. Magnum ergo opus Dei es homo magnum est, quod dedit tibi Deus. Vide, ne quod Deus tribuit, amittas. Id itaque est, quod deflet vir iustus, amisisse, quod tribuerat Deus. Deflet degenerem ex præuicatore Patre conditionem, deflet opprobrium, deflet sustinuisse contemptum, quo Deo, & Angelis eius veluti scoria inutilis, & immunda reputetur; nisi vigore gratiæ, obseruatione mandatorum Dei, & assidua illius operatione iterum
sic.

IN PSAL. CXVIII.

313

frequentissimè inspiretur in faciem eius Nobilitas
 spiraculum vitæ: & reformetur non iam hominis
 in animam viuentem, sed in spiritum vi- *ex imagi-*
 uificantem: vt conditionem nobilitatis *ne Dei.*
 suæ, ad imaginem Dei reformatus, valeat *Gen. 2.*
 retinere. Nam, vt ait S. Leo. Si fideliter
 atque sapienter creationis nostræ intelli-
 gamus exordium, inueniemus hominem *Ser. 1. de*
 idco ad imaginem Dei conditum, vt imi- *ieiu. dec.*
 tator sui esset autoris; & hanc esse natura- *mensis.*
 lem nostri generis dignitatem, si in nobis
 quasi in quodam speculo diuinæ benigni-
 tatis forma resplendeat. Ad quam quo-
 tidie nos vtique reparat gratia Saluatoris;
 dum, quod cecidit in Adam primo, eri- *Ep'ies. 4.*
 gitur in secundo. Atque ideo Sanctis quo-
 tidie ad laborandum est, vt exuentes ve-
 terem hominem, nouum induant; & eius
 qui de celo est, formam diligentissimis,
 vniuscuiusque lineamentis repræsentent. Tunc
 opprobrium à nobis, & contemptus au-
 ferentur, si dignitatem nostram, Dei si-
 militudinem quotidie specularantes, id est,
 speculo repræsentantes, coram Deo, &
 Angelis eius intus, vbi ipse solus videt,
 facti sumus reformati: ipsamque imagi-
 nem nitidam, atque expressam portauimus,
 quam initio acceptam, maleque
 custoditam tetra fœlitate turpauimus.

○ 23 Etenim

23 Etenim sederunt Principes, & aduersum me loquebantur: seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

Tyranni, & Dæmones contra iustos. **S**I accipiamus Principes, & Reges huius seculi, certum est eos de solio potestatis contra Martyres Christi exarsisse, qui tamen à iustificationibus Dei, & confessione fidei nunquam recessere. Sed & illud dubium non est, homines iustos, & seruituti Dei subditos persecutionem ab amatoribus seculi quotidie perpeti eo maiorem, quò ij, qui eos persequuntur, sublimius sedent. Sed longè periculosius, subtilius, & frequentius seruos Dei insectantur Principes tenebrarum, quos Apostolus principes, & potestates, rectores mundi, & Dei huius seculi appellat. De quibus conqueritur Psalmista, cum Domino dicit. **Conculcauerunt me inimici mei tota die, quoniam multi bellantes aduersum me ab altitudine.** Sic enim Hebræi connectunt. **Contra hos ergo Principes, qui dicuntur sedere, siue ob altitudinem nature, & potestatis, siue vt consultant contra nos tanquam in concilio iniquitatis, siue vt sedeant insidiantes, sicut scriptum est. Sedit in insidijs cum diuitibus in occultis, vt interficiat innocentem. Cõtra hos, inquam, perpetuò nobis ad Dominum clamandũ est, Quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus**

Heb. 6.

2. Cor. 4.

Psal. 55.

Psal. 10.

versus tales Principes, quos nec videre, nec cauere, nec sustinere possimus, nisi perpetuo diuinæ misericordiæ & lumine fulciamur, & viribus.

Quod autem sequitur. Seruus autem tuus exercebatur, siue meditabatur in iustificationibus tuis, vel potest sonare Sanctorum constantiam, & fortitudinē, qui in omnibus his impugnationibus non permittant se subjici: vel certè ratio affertur, quare protectionem Dei cōtra eiusmodi impugnationes fidenter petit. Quia nimirum exercetur in iustificationibus Dei, à quibus nullo modo se sinat abduci. Significatur & illud, tum maximè tempus esse diuina eloquia recolendi, cum oppugnationes siue à Dæmonibus, siue ab hominibus inferuntur. Quod autem pulchrius certamen, gratiusque spectaculum celestium oculis, quam inde molliter sedens in pestilentia cathedra persecutor, hinc Dei seruus in Dei iustificationibus duriter se exercens? Inde impius obtrectans, & maledicens Iusto, hinc Deo, atque etiam obtrectatori suo benedicens Iustus?

Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum iustificationes tuæ.

HEBRAEIS significantius, Testimonia tua deliciae meae, viri consilij mei. Duas ostendit utilitates ex assidua

In persecutionibus maxime meditando Dei

Meditatio legis diuinae deliciae iustum sto.

tum meditatione, tum exercitatione testimoniorum Dei, Delicias scilicet, & Consilium. Quippe nutriunt, & oblectant, ut sunt verè cibus animæ: & illuminant, atque prudentes faciunt: contraque præcipationem ubique nos, & in singulis rebus rectissimo consilio, quod egregium Dei munus est, regunt, atque communiunt. Felices animæ, quæ ibi pascuntur.

Psal. 22. Super aquam refectiois, inquit, educauit me. Et Ezechiel. In pascuis vberimis pas-

Ezech. 34. scam eas, & in montibus excelsis Israel erunt pascua earum: ibi requiescent in herbis vi-

rentibus, & in pascuis pinguibus pascentur. De hac pinguedine deliciarum, & celesti

Isai. 30. nutrimento sic præcinit Isaias futurum in adventu Domini. In die illo pasceatur in

possessione tua agnus spatiosè. Agni videlicet innocentes, & qui pastorem sequuntur, alienorum autem vocem non audiunt.

Hi pascentur spatiosè, id est, latissimè in

Scripturis, & mandatis Dei. Et tauri tui (id est, fortes, & robusti quique) & pulli asino-

rum (id est, rudes alioqui, & natura tardiores. O liberalitatem, & condescensionem) qui operantur terram (id est, excolunt corpus suum, & laboribus tarditatem ingenij compensant: proque bona

Joan. 10. saturantur) commissum migra comedent, & saturabuntur, ut laudent Dominum requirentes eum. Et siue ingrediatur ad lib-

tiora

tiliora, & mystica penetranda; siue ad
faciliora, & moralia egrediantur felicissi-
mè pascua inuenient. *Quis* explicet san-
ctas, castasque delicias, quas Sancti expe-
riuntur, cum verba Dei masticant, rumi-
nant, gustant, glutunt, saginantur? Et *Psal. 57.*
iusti, inquit, epulentur, & exultent in
conspectu Dei, & delectentur in lætitia.

Altèra utilitas ex meditatione manda-
torum est, vt sint ipsa consilium, hoc est
consiliarij. Hoc enim significat. Viri con-
siliij. Cum his agit seruus Dei, cum his
colloquia miscet, cum his communicat,
que agenda, quæque cauenda sint. O cõ-
siliium lucidissimum, ô consiliarios sapien-
tissimos, & integerrimos puerilitati no-
stræ, præcipationique singulari pietate
donatos. Certè non alia re magis, quam
consilio indigemus. Nam in singulis mo-
mentis errare possumus. Væ tibi terra, in-
quit, cuius Rex puer est. Ecce animus no-
ster, cuius regere est, & puer est. Non sunt
autem hi consiliarij qui, vt stulti Princi-
pes Taneos, & Mempheos, dent consilium
inspiens. Principes sunt à sapientia con-
stituit. Cauè, ne sine consilio horum quic-
quam aggrediaris. Quod quam necesse sit, *Vitia ali-*
inde vel maximè patet, quod sub virtutù *quando*
immagine interdum vitia delitescunt. Ali- *sub ima-*
quando enim quasi pium quid hostis insi- *gine vit-*
dians simulat, vt ad crudelitatis terminum *tutis.*
deducat. Sicut est cum plecti per discipli-
S. Greg. 3.

Mandata
Dei consi-
liarij sunt
iusto.

Eccl. 10.

Isai 19.

S. Greg. 3.

1707. cap.
vlt.

nam culpam prohibet quatenus quæ hic non reprimatur, igne gehennæ feriatur. Aliquando discretionis imaginem oculis obijcit, vt ad indiscretionis laqueos perducatur. Sicut est, cum impulsu eius, pro infirmitate nobis plus alimentorum, quasi discretè concedimus, sed indiscretè contra nos bella carnis excitamus. Aliquando affectum simulat bonorum operum, sed per hunc inquietudinem irrogat laborum. Sicut est, cum quiescere non valet, & quasi de otio iudicari timet. Aliquando imaginem humilitatis ostendit, vt effectum utilitatis subtrahat. Sicut est cum quosdam plusquam sunt, infirmos, atque inutiles sibi metipsis asserit; vt, dum se nimis indignos considerant, res, in quibus prodesse proximis poterant, ministrare pertimescant. Sic pulchrè S. Gregorius.

Præmédenda difficultates.
Ecl. 32.

Iob 39.

Lib. 31. c. 16. in Iob.

Sed debet vir prudens non solum cum consilio facere omnia, ne cum pœnitentiæ sed etiam longè prospicere suborientium difficultatum occurfus, & incurfus. Vnde sub typo acris equi de sancto viro legitur. Procul odoratur bellum, exhortationem Ducum, & vlulatum exercitus. Bellum quippè procul odorari (inquit S. Gregorius. est aduersa quæque longè adhuc posita cogitando prænoscere, ne fortasse valeant improuisa superare.) Quod non de aduersitatibus tantum, & persecutionibus sentiendum, sed multò magis de imminenti-

bus.

bus tentationibus, & antiqui hostis occultissimis insidijs: quæ longè præuidenda sunt, vt arma opportunè corripiamus. *Et tentationes.*
 Quam ob causam in laudibus Sponsæ dicitur in cantico epithalamij. Nasus tuus sicut *Cant. 7.*
 turris Libani, quæ respicit contra Damascum. Per nasum autem, vt ait S. Dionysius Areopagita, acuta discernendi vis in spiritualibus significatur. Quæ per turrim Libani intelligitur, tum propter fortitudinem, & rectitudinem, tum propter candorem, quod Libanus significat, & exactam sinceritatem. Respicere autem dicitur cōtra Damascum, quia contra hostem, qui merito similitudo incendij (hoc est enim Damascus) vocatur, ad speculationem, & tutelam erecta est. Nec à proposito dissidet, quod oculi Sponsæ, quia acutè prospiciunt, sicut columbæ dicuntur, quæ lacte sunt lotæ, & resident iuxta fluenta plenissima. Nam in *Cant. 5.*
 eiusmodi fluentis nō solum sitim extinguunt, sed etiam venientem accipitrem in aqua limpidissima, vt caueant, intuentur. Quæ curæ assiduitas, cum & necessaria, & molestissima sit (inde enim Propheta conqueritur, *Psal. 126.*
 Quamdiu ponam consilia in anima mea? ac si dicat. Quamdiu in ea vita versabor, vbi ne ad momentum quidem ob ingentia pericula viuere sine consilio liceat) Merito Sapiens laudibus huius consilij gloriatur: & plurima, quæ ex eo per sapientiam commoda deriuantur, enumerat.

Sap. 8. Proposui, inquit, hanc adducere mihi ad
 Sapientie conuiuendum, sciens, quoniam mecum
 diuine effectus. communicabit de bonis: & erit allocutio
 cogitationis, & tædij mei. Habebo pro-
 pter hanc claritatem ad turbas, & hono-
 rem apud seniores iuuenis, & acutus inue-
 niar in iudicio, & in conspectu potentium
 admirabilis ero: & facies Principum mi-
 rabuntur me: tacentem me sustinebunt, &
 loquentem me respicient, & fermocinan-
 te me plura, manus ori suo imponent.
 Præterea habebō per hanc immortalita-
 tem. Vides quam necessarium, & vile sit
 cōsiliū, quam præclari consiliarij, quam
 diuina res sapientia? Merito itaque David
 testimonia Dei in delicias suas, & eiusdem
 iustificationes in consiliarios suos assu-
 mit.

7 Daleth, id est, Tabularum, seu
 Librorum.

Octonarius Quartus.

25 **A** Dhæsit pavimento anima
 mea: viuifica me secundum
 verbum tuum.

26 Vias meas enunciaui: & exaudi-
 sti me: doce me iustificationes
 tuas.

26 Viam